

- WASMANN, E., 1889, Ein kleiner Beitrag zur niederländischen Ameisenfauna. *Tschr. Ent.* 32 : 19.
- , 1891, Verzeichniss der Ameisen und Ameisengäste von Holländisch Limburg. *Tschr. Ent.* 34 : 39—64.
- , 1891/1915, Die zusammengesetzten Nester und gemischten Kolonien der Ameisen. 1. Aufl. 1891. 2. Aufl. 1915 in: *Das Gesellschaftsleben der Ameisen*, p. 173.
- , 1905, Ursprung und Entwicklung der Sklaverei bei den Ameisen (146. Beitr. z. Kenntn. d. Myrmekoph.). *Biol. Centralbl.* 25 (7) : 195.
- , 1909, Zur Kenntniss der Ameisen und Ameisengäste von Luxemburg, III. *Arch. trim. Inst. roy. gr.-Duc. Luxemburg, Sect. phys. nat.* 4 (3—4) : 1—103.
- , 1910, Nachträge zum sozialen Parasitismus und der Sklaverei bei den Ameisen (177. Beitr. z. Kenntn. d. Myrmekoph.). *Biol. Centralbl.* 30 (13) : 456.
- , 1915, Ueber Ameisenkolonien mit Mendel'scher Mischung (208. Beitr. z. Kenntn. d. Myrmekoph.). *Biol. Centralbl.* 35 (3) : 118.
- , 1915, Luxemburger Ameisenkolonien mit Mendel'scher Mischung (209. Beitr. z. Kenntn. d. Myrmekoph.). *Festschr. Ver. Luxemb. Naturfr.* p. 87—101.
- YARROW, I. H., H., 1955, The British ants allied to *Formica rufa*. *Trans. Soc. brit. Ent.* 12 : 1—48.

Psallus tenebricosus Stichel 1958 (Hem. Het.). WAGNER hat im November 1958 im *Ent. Nachr.-bl. Österr. u. Schweiz. Ent.* 10 : 41 den *Psallus obscurus* Reuter 1902 wegen Homonymie umbenannt in *Psallus vidali*, hierfür infolge sich neuerdings ergebender Homonymie mit *Psallus vidali* Lindberg 1940 den Namen *Psallus maroccanus* (Mt. D. ent. Ges. 19 : 11, 1960) eingeführt. Der Autor hat dabei übersehen, daß ich für *Psallus obscurus* im August 1958 (Wanzentabellen (2) 2 : 37) aus Gründen der Homonymie mit *Psallus obscurus* Kirschbaum 1856 den Namen *Psallus tenebricosus* aufgestellt habe. Es ergibt sich daher folgendes Bild:

Psallus tenebricosus Stichel 1958

= *Psallus obscurus* Reuter 1902 (homonym)

= *Psallus vidali* Wagner 1958 (homonym)

= *Psallus maroccanus* Wagner 1960 (synonym)

WOLFGANG STICHEL, Berlin-Hermsdorf, Martin-Luther-Strasse 39.

Lymantria monacha L. kan geluid maken ! Ik heb dit jaar (1959) bij een *monacha*-kweek de mannetjes duidelijk geluid horen geven ! Misschien is het al lang bekend, maar voor mij was het volkomen nieuw. Ik had wat vlinders in een grote weckpot en toen ik er een paar uit wilde halen, hoorde ik een duidelijk knarsend gesjirp. Vermoedelijk was het geluid zo goed te horen, omdat het als het ware door de pot gericht werd en ik er precies boven was met het hoofd. Ik heb nog pogingen gedaan om de manier waarop het voortgebracht werd waar te nemen, maar dat lukte niet best. Als ik een vlinder op een glasplaat zette, en deze dan na een poosje snel omdraaide, was het geluid duidelijk te horen. Het achterlijf bewoog dan even heen en weer. Verder bewoog het dier zich niet. Als ik bij een dood dier het lichaam voorzichtig op dezelfde wijze bewoog, kon ik soms een zelfde geluid horen, maar dat kan natuurlijk ook toeval zijn. Het door de levende dieren voortgebrachte geluid was voor iemand met zeer goede oren op een afstand van een halve meter te horen. Twee andere personen konden het ook goed horen. Het was het beste te vergelijken met dat van een veldsprinkhaan en hield slechts één à twee seconden aan. De toon was nogal hoog en knarsend. Weet U hoe het voortgebracht wordt?

N. W. ELFFERICH, Mathenesserdijk 96b, Rotterdam-7.

[Ik heb nooit iets gehoord of gelezen over het vermogen van *L. monacha* om geluid voort te kunnen brengen. Weet een van de lezers misschien iets hierover? — LPK.]